

REZOLUCIJA ⁽¹⁾**Parlamentarne skupštine Euronesta o uzajamnom priznavanju stručnih kvalifikacija, radnog iskustva i sveučilišnih diploma u sklopu Bolonjskog procesa**

(2016/C 193/04)

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA EURONESTA,

- uzimajući u obzir zajedničku izjavu sa sastanka na vrhu Istočnog partnerstva u Rigi (21. i 22. svibnja 2015.), koja se nastavlja na izjave iz Vilnusa i Varšave koje su donesene proteklih godina u sličnom kontekstu,
- uzimajući u obzir Rezoluciju Europskog parlamenta od 23. listopada 2013. „Europska politika susjedstva: prema jačanju partnerstva – Stajalište Europskog parlamenta o izvješćima o napretku za 2012.“,
- uzimajući u obzir osnivački akt Parlamentarne skupštine Euronesta od 3. svibnja 2011.,
- uzimajući u obzir priopćenje ministara iz Erevana koje proizlazi iz Četvrtog foruma o Bolonjskim politikama i Ministarske konferencije Europskog prostora visokog obrazovanja (EHEA) koja je održana 14. i 15. svibnja 2015.,
- uzimajući u obzir rezoluciju Parlamentarne skupštine Euronesta od 3. travnja 2012. o jačanju civilnog društva u zemljama Istočnog partnerstva, uključujući pitanje suradnje između vlade i civilnog društva i pitanje reformi usmjerenih na osnaživanje civilnog društva,
- uzimajući u obzir zajedničku izjavu o harmonizaciji strukture Europskog prostora visokog obrazovanja, koju su u Parizu 25. svibnja 1998. potpisali ministri obrazovanja Francuske, Njemačke, Italije i Ujedinjene Kraljevine,
- uzimajući u obzir zajedničku izjavu koju su u Bologni 19. lipnja 1999. potpisali ministri obrazovanja 29 europskih zemalja (Bolonjska deklaracija),
- uzimajući u obzir Deklaraciju Budimpešta-Beč od 12. ožujka 2010. koju su usvojili ministri obrazovanja 47 zemalja i kojom je službeno pokrenut projekt EHEA-e,
- uzimajući u obzir priopćenje koje su usvojili Ministarska konferencija i Treći forum o Bolonjskim politikama održani u Bukureštu 26. i 27. travnja 2012.,
- uzimajući u obzir Strategiju mobilnosti za Europski prostor visokog obrazovanja (EHEA) za 2020., koja je usvojena na Ministarskoj konferenciji EHEA-e održanoj u Bukureštu 26. i 27. travnja 2012.,
- uzimajući u obzir Direktivu 2013/55/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o priznavanju stručnih kvalifikacija,
- uzimajući u obzir preporuku Europskog parlamenta i Vijeća od 28. rujna 2005. o načinu na koji države članice mogu doprinijeti rješavanju problema viza za kratkoročni boravak za istraživače,
- uzimajući u obzir izvješće „Europski prostor visokog obrazovanja 2015. – Izvješće o provedbi Bolonjskog procesa“,
- uzimajući u obzir preporuku Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o uspostavi Europskoga kvalifikacijskog okvira za cjeloživotno učenje (EQF-LLL),
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 12. svibnja 2009. o strateškom okviru za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja (ET 2020.),

(¹) Usvojena 22. ožujka 2016. u Bruxellesu, u Belgiji.

- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 11. svibnja 2010. o internacionalizaciji visokog obrazovanja,
 - uzimajući u obzir preporuke Vijeća od 28. lipnja 2011. o politici kojoj je cilj suzbijanje prijevremenog napuštanja školovanja i promicanju mobilnosti mladih u svrhu učenja,
 - uzimajući u obzir izvješće „Europski prostor visokog obrazovanja 2012. – Izvješće o provedbi Bolonjskog procesa”,
 - uzimajući u obzir završno izvješće Međunarodne konferencije za financiranje visokog obrazovanja održane 8. i 9. rujna 2011. u Erevanu u Armeniji,
 - uzimajući u obzir Rezoluciju Europskog parlamenta od 23. rujna 2008. o Bolonjskom procesu i mobilnosti studenata,
 - uzimajući u obzir Rezoluciju Europskog parlamenta od 31. ožujka 2015. o praćenju provedbe Bolonjskog procesa,
 - uzimajući u obzir potpisane sporazume o pridruživanju između Europske unije i vlada Gruzije, Moldove i Ukrajine,
 - uzimajući u obzir programe stipendiranja programa Erasmus + i Erasmus Mundus,
 - uzimajući u obzir Konvenciju o priznavanju visokoškolskih kvalifikacija u području Europe (CETS br. 165, Lisabon, 11. travnja 1997.),
- A. budući da je uzajamno priznavanje diploma visokog obrazovanja između EU-a i Istočnog partnerstva još uvijek složen i skup postupak unatoč napretku koji je postignut Bolonjskim procesom i EHEA-om;
- B. budući da je studentima iz zemalja Istočnog partnerstva teško i ponekad nemoguće postići da im se priznaju kvalifikacije u nekim državama članicama EU-a, a studenti iz EU-a ponekad se suočavaju sa sličnim problemima u zemljama Istočnog partnerstva;
- C. budući da prepreke priznavanju diploma i kvalifikacija mogu spriječiti razvoj akademske i stručne mobilnosti i kulturnih veza između dviju strana te usporiti napredak u akademskom znanstvenom istraživanju i opći napredak u brojnim znanstvenim disciplinama u Europi;
- D. budući da ne postoji ravnopravan tretman u priznavanju stručnih kvalifikacija za državljane zemalja Istočnog partnerstva/članica Europskog prostora visokog obrazovanja i sudionica Bolonjskog procesa, što sprječava mnoge visokokvalificirane stručnjake iz niza reguliranih područja, poput zdravstva i socijalne skrbi, obrazovanja, arhitekture i izgradnje (npr. građevinarstvo) i mnogih drugih, da usavrše vještine koristeći se njima u EU-u i da se vrate s dragocjenim znanjem u svoje zemlje ili popune raspoloživa radna mjesta za visokokvalificiranu radnu snagu u državama članicama EU-a;
- E. budući da postoji snažna potreba da se u zemljama Istočnog partnerstva uspostavlja ustanove orijentirane na istraživanje koje bi lokalnim studentima nudile veći izbor za karijeru istraživača, pa i one s poslijediplomskim studijskim programom;
- F. budući da pristupi priznavanju kvalifikacija variraju i u samom EU-u i između EU-a i zemalja Istočnog partnerstva koje su sudionice Bolonjskog procesa/članice EHEA-e;
- G. budući da nema ni usklađivanja postupaka priznavanja stranih kvalifikacija, niti isplativog mehanizma za reaktivne informacije u zemljama sudionicama Bolonjskog procesa/članicama EHEA-e;
- H. budući da su u više od dvije trećine zemalja sudionica za konačne odluke o priznavanju stranih kvalifikacija nadležne same ustanove visokog obrazovanja;

- I. budući da i dalje vlada zabrinutost u pogledu poštenog pristupa, transparentnosti, standarda i odgovornosti brojnih ustanova visokog obrazovanja u mnogim zemljama Istočnog partnerstva;
- J. budući da se u ustanovama visokog obrazovanja zemalja Istočnog partnerstva, a povremeno i u EU-u još uvijek može naići na korupciju, preveliku birokraciju, konzervativnost, nesigurnost i staromodne načine razmišljanja te se s tim pojavama valja uhvatiti u koštac i spriječiti njihovo širenje;
- K. budući da je mreža nacionalnih informacijskih centara za akademsko priznavanje (ENIC/NARIC) vodeća mreža koja nudi razmjenu informacija o priznavanju kvalifikacija, razvija načine priznavanja procedura, politika i praksi i može služiti informiranju i pomoći zemljama članicama i ključnim političkim tijelima u razumijevanju postupka priznavanja istodobno unaprjeđujući usklađivanje nacionalnog zakonodavstva i procedura s praksama EU-a;
- L. budući da su sveučilišta mjesta koja potiču razvijanje novih ideja i oslanjaju se na slobodu govora i misli u svrhu akademskog razvoja; budući da to može naići na otpor u vidu politički motiviranih pritisaka, zbog čega su studenti često izloženi zlostavljanju i krše im se ljudska prava;
- M. budući da su programi Erasmusa + ključna sredstva modernizacije i ustanova visokog obrazovanja EU-a tako i onih zemalja Istočnog partnerstva, a navedenim se programima stimulira međunarodna suradnja s institucijama EU-a i doprinosi reformi visokog obrazovanja i većoj studentskoj mobilnosti;

Opća načela

1. potvrđuje da uzajamno priznata visoka naobrazba za studente u EU-u i studente u zemljama Istočnog partnerstva, uzajamno priznavanje stručnih kvalifikacija za ključna regulirana zanimanja i puno priznavanje radnog iskustva stečenog na područjima obiju strana mogu biti ključni za širenje i jačanje međukulturnih društveno-ekonomskih veza i doprinosi miru, razvoju, prosperitetu i stabilnosti;
2. pozdravlja potpisivanje sporazuma o pridruživanju s tri zemlje Istočnog partnerstva i raduje se pozitivnom učinku navedenog na uzajamno priznavanje diploma, kvalifikacija, vještina i radnog iskustva; smatra osmišljavanje smislenih i trajnih načina suradnje sa zemljama Istočnog partnerstva ključnim prioritetom koji osigurava kontinuiranu suradnju u ovom i drugim pitanjima; napominje i da sporazumi o pridruživanju omogućuju poboljšanu komunikaciju i načine suradnje na razini vlada i parlamenata te bi mogli poslužiti kao osnova za daljnju suradnju, što uključuje i osnivanje nacionalnih informacijskih centara za akademsko priznavanje, uvođenje zajedničke europske strukovne iskaznice za EU i Istočno partnerstvo i razvijanje isplativih mehanizama za objavljivanje i upozoravanje primjenom informacijskog sustava unutarnjeg tržišta (IMI) između EU-a i njegovih istočnih partnera;
3. naglašava da Bolonjski proces nije ni u kojem slučaju jednosmjerni sustav, već da mu je cilj doprinositi razvoju visokog obrazovanja i akademske mobilnosti između EU-a i zemalja Istočnog partnerstva i da njegove sudionice trebaju poboljšati pristup ustanovama visokog obrazovanja, priznavanje diploma, stipendijski programi i potpuno prihvaćanje različitih sustava visokog obrazovanja pod uvjetom da su zadovoljeni svi potrebni akademski kriteriji;
4. ističe da trenutačna situacija stvara znatne prepreke slobodnom kretanju stručnjaka i razvijanju dobrih odnosa između dviju strana jer stalni sustavni problemi otežavaju mnogim studentima i mladim stručnjacima iz zemalja Istočnog partnerstva da im se automatski priznaju diplome ili stručne kvalifikacije u EU-u;
5. napominje da se društveno-ekonomski razvoj zemalja Istočnog partnerstva može znatno poboljšati zahvaljujući diplomantima, stručnjacima i poduzetnicima koji su prethodno stekli nova iskustva u inozemnim okruženjima, što dovodi do pojave novih ideja i procesa i doprinosi širenju vrijednosti, znanja i iskustva, jača lokalna sveučilišta i povjerenje inozemnih ulagača i pomaže spriječiti stagnaciju;
6. smatra da je prijeko potrebno zaustaviti trend odljeva mozgova, tj. odlaska talentiranih mladih osoba iz područja Istočnog partnerstva na Zapad, što dovodi do smanjenja broja stručnjaka koji su uistinu potrebni tim zemljama radi njihova društvenog napretka i održivog razvoja;

7. ističe da je potrebno da sve strane uključene u Istočno partnerstvo osiguraju, i zakonodavstvom i u praksi, puni pristup visokom obrazovanju za sve, bez diskriminacije na osnovi spola, religije, narodnosti ili političkih stajališta; napominje da su sveučilišta diljem svijeta prepoznata kao mjesta učenja i slobode govora i da je najbolji način poticanja akademske izvrsnosti zaštita studenata od svih vrsta progona i zlostavljanja;
8. smatra da bi prioritet Komisije morao biti da surađuje s relevantnim akademskim, administrativnim i vladinim tijelima i studentskim organizacijama i predstavnicima kako bi studenti i stručnjaci iz zemalja Istočnog partnerstva mogli iznijeti svoja razmišljanja te utvrditi probleme specifične za navedeno područje i iznaći rješenja;
9. ističe da vlade Istočnog partnerstva trebaju pojačati napore da uvedu prikladne sustave kontrole i osiguranja kvalitete surađujući sa sveučilištima i nacionalnim tijelima nadležnima za specifične regulirane profesije kako bi svojim državljanima mogli ponuditi primjerene mogućnosti obogaćivanja studijskog programa i iskustava, a isto se odnosi i na EU;
10. sa zabrinutošću primjećuje da je još uvijek prisutna stalna nejednaka zastupljenost spolova u nekim područjima edukacije u zemljama Istočnog partnerstva i smatra da treba aktivno promicati i stimulirati jednak pristup svim razinama za oba spola, naročito u sveučilišnom obrazovanju, i to ciljanim stipendijama koje potiču pozitivnu diskriminaciju;
11. naglašava da je broj studenata iz zemalja Istočnog partnerstva koji su zainteresirani da nastave svoj studij u EU-u porastao otkad je liberaliziran vizni režim za sve zemlje Istočnog partnerstva osim Bjelarus; potiče stoga institucije EU-a da pojačaju napore u pregovorima o liberalizaciji viznog režima s Bjelarusom s ciljem poticanja mobilnosti studenata između EU-a i svih zemalja Istočnog partnerstva, bez iznimaka;
12. ističe da su neovisnost sveučilišta i njihovo potpuno odvajanje od države i politike glavni i ključni uvjeti za funkcionalni obrazovni sustav usklađen s EU-om; naglašava da je pravedno financiranje sveučilišta nužan korak u tom smjeru i da ne smije ovisiti o državi ili politici, već o uspješnosti, broju studenata i akademskim rezultatima;
13. poziva sveučilišta u zemljama Istočnog partnerstva da usklade svoju obrazovnu ponudu s potrebama tržišta rada;
14. potiče sveučilišta i u EU-u i u zemljama Istočnog partnerstva da aktivno surađuju, razmjenjuju iskustva i uspostave trajne mehanizme dijaloga kako bi snažnije potaknuli promjene u potonjima;
15. potvrđuje važnu ulogu mreže ENIC/NARIC u pogledu raznih aspekata priznavanja visokoškolskih kvalifikacija i priznavanja kvalifikacija za regulirane i neregulirane profesije i smatra da je potrebno doprinositi daljnjem razvoju te mreže i razvoju operativnosti i uloge nacionalnih centara u zemljama Istočnog partnerstva;

Sveučilišne diplome kao dio Bolonjskog procesa

16. pozdravlja činjenicu da su sve zemlje Istočnog partnerstva članice Europskog prostora visokog obrazovanja i da se unatoč brojnim razlikama u primjeni načela Bolonjskog procesa sve one trude postići iste standarde visokog obrazovanja kakvi su i u ostatku EU-a (standardi i smjernice za osiguranje kvalitete u Europskom prostoru visokog obrazovanja) i smatra da bi automatsko i trenutno priznavanje svih diploma visokog obrazovanja trebao biti glavni cilj na cijelom području;
17. pozdravlja odluku Ministarske konferencije iz 2015. o pristupanju Bjelarusu Europskom prostoru visokog obrazovanja i smatra da ovakav razvoj događaja dokazuje uključivost Bolonjskog procesa; potiče Bjelarus da uskladi svoj sustav visokog obrazovanja i praksu s onima drugih zemalja Europskog prostora visokog obrazovanja;
18. smatra da se zemlje Istočnog partnerstva, kad je riječ o njihovim nacionalnim kvalifikacijskim okvirima i nacionalnim sustavima prijenosa i prikupljanja bodova, usklađenima s alatima Bolonjskog procesa, trenutno pravilno koriste alatima Bolonjskog procesa, naročito EQF-om i Europskim sustavom prijenosa i prikupljanja bodova (ECTS), i da, iako još uvijek ima prostora za napredak, kriteriji za automatsko priznavanje sveučilišnih diploma koje će odobriti tijela srodna EU-u unutar Europskog područja priznavanja kvalifikacija trebali bi dovesti do ubrzanog i povećanog priznavanja diploma studenata iz zemalja Istočnog partnerstva;

19. naglašava da je potrebno poboljšati suradnju između obrazovnih ustanova EU-a i zemalja Istočnog partnerstva kako bi se razmijenila iskustva, s obzirom da se u većini zemalja priznavanje inozemnih diploma u akademske svrhe obavlja upravo u tim institucijama;
20. potvrđuje da iznos koji države izdvajaju za visoko obrazovanje jako varira među zemljama Istočnog partnerstva, kao i među samim državama članicama EU-a; usprkos tome izražava žaljenje što je u mnogim zemljama Istočnog partnerstva i susjednim državama članicama EU-a postotak BDP-a koji se izdvaja za visoko obrazovanje među najnižima u Europskom prostoru visokog obrazovanja, zbog čega je teško ili nemoguće postići odgovarajući razvoj u ovom području;
21. napominje da se zemlje Istočnog partnerstva uglavnom pridržavaju bolonjske strukture za visoko obrazovanje s tri ciklusa (preddiplomskim, diplomskim i poslijediplomskim studijem) iako se ona ne primjenjuje jednako u na cijelom Europskom prostoru visokog obrazovanja i iako postoji problem opipljivog nedostatka adekvatnog broja poslijediplomskih studija ili dostupnih sredstava za studente tih zemalja, što je glavni razlog zbog kojeg se većina potencijalnih kandidata odlučuje pohađati poslijediplomski studij negdje drugdje;
22. naglašava da s obzirom na to da su ustanove visokog obrazovanja u većini slučajeva glavna nadležna tijela za kriterije kontrole kvalitete i postupke izdavanja diploma koji su sukladni principima Bolonjskog procesa i Lisabonskoj konvenciji o priznavanju kvalifikacija, postoji ozbiljna potreba za razvijanjem autonomnijih i jačih ustanova visokog obrazovanja u zemljama Istočnog partnerstva i poziva Komisiju i Europsku službu za vanjsko djelovanje da analizira načine promicanja tog razvoja zajedno s nacionalnim vlastima;
23. potiče vlade i parlamente zemalja Istočnog partnerstva i država članica EU-a na suradnju radi bolje primjene principa Lisabonske konvencije o priznavanju kvalifikacija u nacionalnom zakonodavstvu, i u pogledu kvalitete diploma izdanih na nacionalnoj razini i u pogledu olakšavanja automatskog priznavanja inozemnih kvalifikacija;
24. ističe da su postojanje „tvornica diploma” i ustanova koje brzopotezno izdaju akademske akreditacije i nedostatak usporedivih, kompatibilnih i koherentnih nacionalnih sustava pri primjeni bolonjskih alata za Europski prostor visokog obrazovanja i dalje glavni razlozi koji sprječavaju mnoga tijela EU-a da automatski priznaju kvalifikacije koje su stečene u zemljama Istočnog partnerstva;
25. poziva vlade obiju strana da ulože dodatne napore kako bi se učvrstilo povjerenje u sustav visokog obrazovanja, naročito osiguravanjem jednakih konkurentnih uvjeta pri upisima i ispitima i pristupu resursima i objektima, osiguravanjem jednakih prava povezanih sa stipendijama i, najvažnije od svega, jamčenjem izdavanja diploma samo studentima koji ispunjavaju sve uvjete i ishode učenje EQF-a potrebne za predmetnu kvalifikaciju;
26. snažno poziva kako tijela EU-a, a i sveučilišta, da analiziraju i utvrde smislene načine pružanja podrške studentima iz zemalja Istočnog partnerstva povećanjem broja akademskih stipendija koje su namijenjene tim studentima i poboljšavanjem njihova oglašavanja i to korištenjem različitih alata Unije, no i poticanjem nacionalnih vlada, zaklada i nevladinih organizacija da se usmjere na rješavanje problema studenata iz zemalja Istočnog partnerstva koji često dolaze iz područja koja su u lošijoj ekonomskoj situaciji i teško se izbore za mogućnost studirati u EU-u unatoč odličnom akademskom uspjehu;
27. pozdravlja aktivno sudjelovanje zemalja Istočnog partnerstva u Erasmusu+ i činjenicu da im je kapacitet apsorpcije proračunskih sredstava vrlo dobar; izražava stoga žaljenje da je iznos sredstava dostupnih zemljama Istočnog partnerstva u okviru programa za razdoblje od 2014. do 2020. ostao otprilike jednak onome i prijašnjem razdoblju;
28. smatra da je u svrhu razvijanja suradnje iznimno važno povećati financijske resurse koji su na raspolaganju stipendijskim programima EU-a poput programa Erasmus + fokusiranjem na studente iz zemalja Istočnog partnerstva i izradom posebnog poglavlja u programima financiranja za ovu regiju, što je od najvažnijeg strateškog i kulturnog značenja za Uniju;

Stručne kvalifikacije i radno iskustvo

29. smatra da je uzajamno priznavanje stručnih kvalifikacija potrebno za osiguravanje nekoliko ključnih koraka za razvoj obiju strana u sklopu projekta Istočnog partnerstva, što uključuje poboljšanje privremene mobilnosti u svrhu specijalizacije zanimanja i time otvaranje prilika za državljane zemalja Istočnog partnerstva da steknu nove vještine koje mogu koristiti za povećanje svoje stručne produktivnosti u matičnoj zemlji, no i za dobivanje raspoloživih radnih mjesta za ključna zanimanja na objema stranama;

30. napominje da iako postoji velika povezanost između stručnih kvalifikacija i poboljšanja priznavanja diploma u sklopu Bolonjskog procesa, ne postoji specifični dokument sličan Direktivi 2013/55/EU kojom se uređuje ovo pitanje u EU-u, Europskom gospodarskom prostoru i Švicarskoj, a kojim bi se trenutno obuhvatilo zemlje Istočnog partnerstva; stoga potiče nove inicijative koje su usmjerene na stvarno izdizanje ovog prioriteta na razinu cijelog kontinenta;
 31. poziva Komisiju i ESVD da zajedno s vladama zemalja Istočnog partnerstva analiziraju mogućnost uspostave novog okvira za europsko susjedstvo kako bi se sustav europske stručne iskaznice proširio i na ove partnere; nada se da će se korištenjem tim alatom obnoviti mobilnost stručnjaka u Europi i susjedstvu, povećati njezina dinamičnost i pomoći popuniti raspoloživa mjesta za razna zanimanja za sve kategorije zaposlenika, što će imati korisne učinke za sve strane;
 32. naglašava da cjelokupnu suradnju na uzajamnom priznavanju stručnih kvalifikacija treba fokusirati na povećanje mogućnosti stručnjaka na objema stranama da usavrše svoje vještine, steknu više prakse i postignu veću mobilnost bez ugrožavanja raspoložive radne snage u zemljama Istočnog partnerstva ili stvaranja neravnoteže u EU-u;
 33. poziva na osmišljavanje zajedničkog pristupa u provedbi postupaka priznavanja stručnih kvalifikacija za sve i potiče vlade zemalja Istočnog partnerstva da razvijaju i provode pouzdane i transparentne postupke priznavanja stručnih kvalifikacija, prije svega za regulirane profesije;
 34. smatra da je uzajamno priznavanje radnog iskustva kvalificirane radne snage ključni dio u razvoju dinamičnog europskog tržišta rada i da treba odrediti osnovne kriterije zajedničke državama članicama i drugim partnerima kako bi se bilježilo i vrednovalo relevantno radno iskustvo zaposlenika;
 35. smatra da bi države članice EU-a i zemlje Istočnog partnerstva, osim primjene kriterija kvalitete, transparentnosti i poštenja trebale osigurati i da nacionalna tijela nadležna za stručne kvalifikacije, sve udruge i udruge poslodavaca koje se bave priznavanjem radnog iskustva učine sve što je u njihovoj moći kako bi se izbjegle sve vrste diskriminacija na bilo kojoj osnovi (na osnovi spola, vjeroispovijesti, narodnosti ili države porijekla, što uključuje i sve zemlje Istočnog partnerstva);
 36. nalaže svojim supredsjednicima da ovu rezoluciju prosljede predsjedniku Europskog parlamenta, Vijeću, Komisiji, Visokoj predstavnici Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku/potpredsjednici Komisije, Europskoj službi za vanjsko djelovanje, vladama i parlamentima država članica i zemalja Istočnog partnerstva.
-